

Научна хроника

Пројекат Удружења фолклориста Србије Заједно у очувању НКН: *подизање капацитета* *локалних заједница (друга фаза)*

Данијела Лекић

Удружење фолклориста Србије, уз подршку Министарства културе Републике Србије, било је организатор другог семинара посвећеног обучавању и упознавању појединаца са елементима нематеријалног културног наслеђа, као и са начином њиховог уписивања на националне листе. Семинар је одржан од 22. до 24. новембра 2024. године у просторијама љубазног домаћина Научно-образовно културног центра „Вук Караџић“ у Тршићу. Предавачки тим чинили су др Данка Лајић Михајловић (Музиколошки институт САНУ, Београд; руководилац Пројекта), др Смиљана Ђорђевић Белић (Институт за књижевност и уметност, Београд; стручни консултант Пројекта), доц. др Здравко Ранисављевић (Факултет музичке уметности, Београд), Данијела Филиповић (Центар за нематеријално културно наслеђе Србије при Етнографском музеју у Београду) и др Милош Матић (Етнографски музеј у Београду).

Као наставак прошлгодишњег пројекта, семинар је био осмишљен као надградња на постојећа знања за оне полазнике који су претходне године стекли основна знања (виши курс), док је за нове полазнике (основни курс) постојала могућност да стекну неопходна знања која ће им омогућити да по повратку у своје заједнице помогну носиоцима НКН-а да препознају елементе, али и да им олакшају даљи процес који води до уписа на националну Листу елемената нематеријалног културног наслеђа. У оквиру вишег курса проф. др Данијела Поповић Николић представила је грађу прикупљену на територији југоисточне Србије која има потенцијал за упис као елемент НКН-а – лазарице, а потом је у оквиру радионице разматран план за њихово очување.

Један од изванредних примера позитивног ефекта прошлгодишњег семинара било је представљање тока пројекта

Асурцијски занат – евидентирање новог елемента НКН-а, који је у родном Старом Ланишту иницирала тадашња и овогодишња полазница др Ана Јањић. Асурцијски занат представља елемент нематеријалног културног наслеђа карактеристичан за Старо Ланиште и означава праксу производње асура која укључује специфична знања, од начина допремања и припреме материјала за њихову израду до знања неопходних за израду ових предмета. Др Ана Јањић представила је полазницима вишег курса развојни пут припрема које је обавила са пројектним тимом (др Смиљана Ђорђевић Белић, Институт за књижевност и уметност, Београд; др Ана Јањић, Гимназија „Светозар Марковић“; Јагодина; проф. др Јеленка Пандуревић, Филолошки факултет, Бања Лука, Босна и Херцеговина; проф. др Данијела Поповић Николић, Филозофски факултет, Ниш; др Биљана Сикимић, Балканолошки институт САНУ, Београд; Ивана Ђирјаковић, Народни музеј, Чачак; Снежана Шапоњић Ашанин, руководиоца Пројекта, Народни музеј, Чачак) како би се прикупила документација за уписивање овог елемента на Националну листу – од обављања неопходног теренског истраживања, преко документовања свих етапа у процесу израде асура, прављења филма који би требало да пружи визуелну подршку материјалу сакупљеном на терену, до момента попуњавања пријавног формулара, што је корак који им предстоји. У разговору са осталим полазницима и предавачима, др Ана Јањић и остали присутни чланови пројектног тима истакли су неке од својих недоумица и дилема, те је дискусија која је уследила била веома корисна за обе стране у разговору. Тиме је потврђено да су прошлгодишње радионице биле врло успешне и да су генерисале активност полазника, који су опремљени неопходним знањима за присупање једном оваквом задатку.

Осим тога, у оквиру радионица акценат је стављен на мере очувања елемената НКН-а, као посебно осетљивој ставки у оквиру обрасца за идентификовање елемената НКН-а, будући да је веома важно одабрати оне начине и мере који се могу предузети да се елемент очува, а да не доведу до директног угрожавања непосредног начина његовог постојања. Елемент одабран за попуњавање обрасца био је „Традиције и праксе у вези са веровањима о вампиру (покојнику повратнику)“, што се показало веома интересантно (не само са аспекта мера очувања). Полазници основног курса, поред стицања основних теоријских увида неопходних за разумевање концепта очувања НКН-а, упознали су се са ставкама обрасца за идентификовање елемената, али су такође активно применили стечена знања попуњавањем обрасца за „бећарац“ као елемент НКН-а.

Последњег дана семинара полазници су изложили предлоге за уписивање елемената НКН-а за које су претходног дана попунили обрасце, а потом је кроз живу дискусију настављено са усменом евалуацијом целокупног семинара. Општи је утисак да су полазници задовољни стеченим знањима и да ће оваква едукација подстаћи даљу праксу уписивања елемената НКН-а на Листу елемената нематеријалног културног наслеђа Републике Србије.

Данијела Лекић / Danijela Lekić
Институт за књижевност и уметност, Београд /
Institute for Literature and Arts, Belgrade
E-mail: danijelamitrovic.16@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-3277-0435>

Примљено/Received: 4. 12. 2024.
Прихваћено/Accepted: 5. 12. 2024.